

VARSTVO KOŠČIČARJEV V LETU 2024

Stanje registracij sredstev za varstvo koščičarjev lahko preverite na spletni strani fito-info (<https://spletni2.furs.gov.si/FFS/REGSR/index.htm>). Pred uporabo pripravkov podrobno preberite navodila za uporabo in dosledno upoštevajte opozorila za varovanje okolja.

Preglednica 1: Škroplilni program za varstvo breskev in nektarin v letu 2024. (stanje registriranih FFS dne 18.3.2024)

Varstveni ukrep	Čas	Razvojna faza rastline	Škodljivi organizem	Registrirano sredstvo za varstvo rastlin	Opomba
Pred spomladansko škropljenje	Konec februarja, začetek marca	Stadij mišjega ušesa (fenofaza C)	murvov kapar breskova kodravost, listna luknjičavost koščičarjev	Ovitex Badge WG Cuprablau Z 35 WG Cuprablau Z 35 WP Delan 700 WG Nordox 75 WG Orthocide 80 WG Syllit 400 SC Syllit 544 SC	Proti breskovi kodravosti in nekaterim drugim glivičnim boleznim se z bakrovimi pripravki lahko škropi že v jeseni v času odpadanja listja. Proti listni luknjičavosti koščičarjev uporabljamo pripravke na osnovi bakra. Nasade škropimo že v jeseni v času po odpadanju listov. V času po končanem obiranju do konca mirovanja lahko sadovnjake škropimo s pripravkom Delan 700 WG (ditanon). V letu 2024 je za zatiranje listne luknjičavosti koščičarjev registriran pripravek Orthocide 80 WG s katerim se lahko škropi po cvetenju (od BBCH 71).
Obdobje občutljivosti breskev in nektarin na breskovo kodravost lahko traja tudi do 6 tednov od začetka brstenja. Škropljenja opravimo v drugi polovici februarja ali v začetku marca, priporoča pa se tudi škropljenje v jesenskem času po odpadanju listja. Zaradi občutljivosti na nekatere druge glivične bolezni in bakterijska obolenja je priporočljivo, da se prva škropljenja opravi z bakrovimi pripravki.					
Škropljenje proti cvetni moniliji	Druga polovica marca	Fenofaza F (cvetenje)	cvetna monilija	*Amylo-X Chorus 50 WG Libreto Luna experience Prolectus Revyona Signum Switch 62,5 WG Zenby	Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo. *Preventivni fungicid na osnovi mikroorganizmov za zmanjševanje razvoja monilij.
Škropljenje proti navadni sadni gnilobi	Druga polovica marca, junij, julij, začetek avgusta	Od fenofaze F (cvetenje) do zorenja	cvetna monilija, navada sadna gniloba	*Amylo-X Chorus 50 WG Karbicure Libreto Luna experience Mavita 250 EC Prolectus Revyona Score 250 EC Signum Switch 62,5 WG *Taegro Teldor SC 500	*Preventivni fungicid na osnovi mikroorganizmov za zmanjševanje razvoja monilij.
Plodova monilija najpogosteje prizadene nasade breskev in nektarin, pojavlja pa se tudi na drugih koščičarjih. Poleg kemičnega varstva okužbe omejimo tudi z odstranjevanjem sadnih mumij iz nasada in zmernim gnojenjem z dušičnimi gnojili. Pomemben ukrep je tudi rez, ki omogoča dobro zračnost krošnje. Ključna so škropljenja v času brstenja, cvetenja in v fazi rasti plodov. Na zmanjšanje pojava monilij vplivajo tudi bakrovi pripravki v fazi brstenja. Pomembno je tudi zatiranje škodljivcev, ki povzročajo mehanske poškodbe na plodovih in hitro ukrepanje po neurjih s točo (škropljenje v roku 12 ur po toči). Sadimo le neokužen sadilni material. Da bi preprečili nastanek odpornosti je potrebno sredstva menjati.					
Škropljenje proti resarjem	Marec, začetek aprila	Fenofaze G-H (takoj po končanem cvetenju)	resarji (tripsi)	*Delegate 250 WG *Laser Plus Naturalis	*Zaradi varovanja čebel je potrebno pokositi cvetočo podrast in pred uporabo obvestiti čebelarje v bližini nasada. Na poškodbe, ki jih povzročajo resarji so dovezetne zlasti nektarine.
Škropljenje proti listnim ušem	April, maj	Od končanega cvetenja naprej	črna breskova uš medena breskova uš	Afinto Mospilan 20 SG Neemazal-T/S Pirimor 50 WG Teppeki	Zatiranje uši je upravičeno pri preseženem pragu škodljivosti. Stanje v nasadih se pregleda takoj po cvetenju. Večjo pozornost je potrebno posvetiti pojavu črne in rjave breskove uši.

			rjava breskova uš siva breskova uš zelena breskova uš		
Varstvo čebel: pokosimo cvetočo podrast in obvestimo bližnje čebelarje.					
Škropljenje proti breskovemu škrlupu, breskovi pepelovki	Konec aprila, maj, junij, začetek julija	Fenofaza H in naprej (ko odvržejo cvetno srajčko in naprej)	breskov škrlup breskova pepelovka	Azumo WG Biotip Sulfo 800 SC Cosan Kumulus DF Mavita 250 EC Microthiol Disperss Microthiol special Pepelin Pol-Sulphur 800 SC Score 250 EC Sercadis Sulfar Thiovit jet Vertipin Vindex 80 WG	Pojav breskovega škrlupa omejijo bakreni pripravki uporabljeni v fazi brstenja. Breskova pepelovka ogroža zlasti srednje pozne in pozne sorte breskev na vlažnih legah. Dober stranski učinek na breskov škrlup imajo pripravki na osnovi močljivega žvepla.
Škropljenje proti plodovi vinski mušici	Junij	Intenzivna rast plodov	Plodova vinska mušica	Asset Five Laser plus **Decis Trap plodova vinska mušica	Škodljivca se spremlja s prehranskimi vabami. Plodovo vinsko mušico v nasad dodatno privabi gnijoče sadje. Zato je potrebno uspešno zatirati monilijo. ** Decis Trap plodova vinska mušica je že pripravljena vaba s katero omejimo pojav škodljivca. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnega sredstva je potrebno pokositi cvetočo podrast. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Škropljenje proti breskovemu zavijaču in molju	Konec maja junij, julij	Zatiranje prvega roda Zatiranje drugega roda	Breskov zavijač in breskov molj	Affirm Coragen Delegate 250 WG *Ecodian CM Laser Plus Lepinox Plus Voliam	S pripravki zatiramo prvi rod škodljivca v vseh nasadih. *Ecodian CM je feromonski pripravek, ki se uporablja za spolno dezorientacijo samcev breskovega zavijača. V primeru večje populacije je nujno dodatno zatiranje škodljivca. Varstvo čebel: pred uporabo insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti sadni moniliji (zatiranje sadne monilije je potrebno uskladiti z zatiranjem cvetne in plodove monilije)	Julij, začetek avgusta	Pred zorenjem	Sadna monilija	*Amylo-X Chorus 50 WG Karbicure Luna experience Libreto Mavita 250 EC Prolectus Revyona Score 250 EC Signum Switch 62,5 WG *Taegro Teldor SC 500	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na osnovi mikroorganizmov. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Škropljenje proti rdeči sadni pršici	Junij začetek julija	Intenzivna rast plodov	Rdeča sadna pršica	Vertimec PRO Belo olje Karsia Frutapon Ovitex	V maju in juniju je potrebno na 14 dni pregledovati stanje škodljivca. Pripravke na osnovi parafinskega olja se uporablja v zimskem času.
Škropljenje proti marmorirani smrdljivki	V času razvoja plodov do zorenja	V času razvoja plodov do zorenja	Marmorirana smrdljivka	Asset Five Mospilan 20 SG Decis 2,5 EC Decis 100 EC	Škodljivca se zatira v primeru prerazmnožitve oz. po navodilih službe za varstvo rastlin. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.

Škropljenje proti ožigu breskove skorje in breskovemu raku	Oktober, začetek novembra	V času odpadanja listja	Ožig breskove skorje, breskov rak	Delan 700 WG	Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Škropljenje proti breskovi bakterijski pegavosti	Oktober, začetek novembra	V času odpadanja listja	Breskova bakterijska pegavost	Stransko delovanje na breskovo bakterijsko pegavost imajo bakrovi pripravki. Za zmanjšanje okužb se v vegetacijski dobi lahko uporabi sredstvo Amylo – X.	V času od začetka odpadanja listja škropimo z bakrovimi pripravki v zmanjšanem odmerku (1/3 do 1/2 odmerka ter celotni odmerek sredstva).

Preglednica 2: Škroplilni program za varstvo češenj in višenj v letu 2024. (stanje registriranih FFS dne 18.3.2024)

Varstveni ukrep	Čas	Razvojna faza rastline	Škodljivi organizem	Registrirano sredstvo za varstvo rastlin	Opomba
Predspomladansko škropljenje proti boleznim in škodljivcem	Konec februarja, začetek marca	Stadij mišjega ušesa (fenofaza B-C)	kaparji listna luknjičavost koščičarjev	Ovitex Badge WG Cuprablau Z 35 WG Cuprablau Z 35 WP Delan 700 WG Orthocide 80 WG	Pripravke na osnovi parafinskega olja se uporablja v zimskem času. Proti listni luknjičavosti koščičarjev uporabljamo pripravke na osnovi bakra. Nasade škropimo že v jeseni v času po odpadanju listov. V času po končanem obiranju do konca mirovanja lahko sadovnjake škropimo s pripravkom Delan 700 WG (ditianon). V letu 2024 je za zatiranje listne luknjičavosti koščičarjev registriran pripravek Orthocide 80 WG s katerim se lahko škropi po cvetenju (od BBCH 71).
Škropljenje proti cvetni moniliji	Druga polovica marca	Fenofaza F (cvetenje)	Cvetna monilija	*Amylo - X **Duaxo koncentrat Libreto Luna experience Prolectus Revyona *Serenade aso Signum Switch 62,5 WG *Taegro Teldor SC 500 Zenby	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na podlagi mikroorganizmov. ** Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja cvetne monilije. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo
Škropljenje proti malemu zimskemu pedicu	Konec marca, začetek aprila	Fenofaze G – H	Mali zimski pedic	Agree WG Exirel Neemazal-T/S	Uporaba sredstev ob pojavu ličink.
Škropljenje proti črni češnjevi uši	Maj, začetek junija	Od končanega cvetenja naprej	Črna češnjeva uš	Affinto Teppeki Movento SC 100	Prag škodljivosti znaša 3 % napadenih poganjkov po cvetenju. Varstvo čebel: pred uporabo insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti češnjevi muhi	od 4. češnjevega tedna naprej	Začetek zorenja	Češnjeva muha	*Nutrel + reg. Insekticid Mospilan 20 SG Naturalis **Decis Trap češnjeva muha	* Z mešanico škropimo samo spodnji del krošnje na sončni strani. ** Decis Trap češnjeva muha je že pripravljena vaba s katero omejimo pojav škodljivca.

				Exirel	Populacijo češnjeve muhe se spremlja z rumenimi lepljivimi ploščami. Vabe nastavimo, ko zorijo zgodnje sorte češenj. Prag škodljivosti predstavlja ulov ene muhe na dve vabi v fazi, ko češnje spreminjajo barvo iz zelene v rumeno. Velja za sorte, ki zorijo od 4. češnjevega tedna naprej. Pri zgodnejših sortah češnjeve muhe ni potrebno zatirati. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti sadni gnilobi in plodovi moniliji	Zorenje	zorenje	Sadna monilija	*Amylo-X Libreto Luna experience Prolectus Revyona *Serenade aso Signum Switch 62,5 WG *Taegro Teldor SC 500	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na podlagi mikroorganizmov. Potrebno je preprečevati nastanek poškodb na plodovih (zatiranje škodljivcev). Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Škropljenje proti marmorirani smrdljivki	V času razvoja plodov do zorenja	V času razvoja plodov do zorenja	Marmorirana smrdljivka	Asset Five Mospilan 20 SG Decis 2,5 EC Decis 100 EC	Škodljivca se zatira v primeru prerazmnožitve oz. po navodilih službe za varstvo rastlin. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti plodovi vinski mušici	Zorenje	zorenje	Plodova vinska mušica	Asset Five Exirel Laser plus **Decis Trap plodova vinska mušica	Škodljivca se spremlja s prehranskimi vabami. Plodovo vinsko mušico v nasad dodatno privabi gnijoče sadje. Zato je potrebno uspešno zatirati monilijo. ** Decis Trap plodova vinska mušica je že pripravljena vaba s katero omejimo pojav škodljivca. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Škropljenje proti češnjevi listni pegavosti in češnjevi listni sušici	Julij, avgust	Po obiranju	Češnjeva listna pegavost, češnjeva listna sušica	Cuprablau Z 35 WG Delan 700 WG Luna experience Merpan 80 WDG Signum Syllit 400 SC Syllit 544 SC	Uporaba bakrovih pripravkov za jesenska in pred pomladanska škropljenja zmanjša pojav češnjeve listne pegavosti in češnjeve listne sušice. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo.
Poznojesenska ali zimska škropljenja	Faza mirovanja	Mirovanje	Bakterijske bolezni	Cuprablau Z 35 WG	Delno delovanje na bakterijska obolenja imajo tudi pripravki na osnovi bakra. V času od začetka odpadanja listja škropimo z bakrovimi pripravki v zmanjšanem odmerku (1/3 do 1/2 odmerek ter celotni odmerek sredstva).

Preglednica 3: Škroplilni program za varstvo marelic v letu 2024. (stanje registriranih FFS dne 18.3.2024)

Varstveni ukrep	Čas	Razvojna faza rastline	Škodljivi organizem	Registrirano sredstvo za varstvo rastlin	Opomba
Predpomladansko škropljenje proti	Konec februarja,	Stadij mišjega ušesa	Listna luknjičavost koščičarjev	Badge WG Cuprablau Z 35 WG	Proti listni luknjičavosti koščičarjev uporabljamo pripravke na osnovi bakra. Nasade škropimo že v jeseni v času po

boleznim in škodljivcem	začetek marca	(fenofaza B- C)		Cuprablau Z 35 WP Delan 700 WG Orthocide 80 WG	odpadanju listov. V času po končanem obiranju do konca mirovanja lahko sadovnjake škropimo s pripravkom Delan 700 WG (ditianon). V letu 2024 je za zatiranje listne luknjičavosti koščičarjev registriran pripravek Orthocide 80 WG s katerim se lahko škropi po cvetenju (od BBCH 71).
Škropljenje proti cvetni moniliji in navadni sadni gnilobi	Marec; april-junij	Fenofaza F (cvetenje)	Cvetna monilija, plodova monilija	*Amylo-X Chorus 50 WG **Duaxo koncentrat Karbicare Mavita 250 EC Prolectus Revyona Score 250 EC *Serenade Aso Signum Switch 62,5 WG Taegro Zenby	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na osnovi mikroorganizmov. ** Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja cvetne monilije. Z registriranim sredstvom škropimo na začetku cvetenja, ko je odprtih približno 10 % cvetov. Kadar začnejo odpadati prvi venčni listi oz. pred napovedanim dežjem škropimo še enkrat. Navadno sadno gnilobo zatiramo do obiranja. Previdno glede karence! V primeru deževnega vremena v času cvetenja je škropljenje nujno potrebno. Upoštevati varnostno razdaljo od meje brega voda 1. in 2. reda navedeno v navodilih za uporabo
Škropljenje proti breskovemu škrlupu			Breskov škrlup	Breskov škrlup se pojavlja v deževnih letih. Delež okužb zmanjšamo z izvajanjem različnih ukrepov kot je rez s katero zagotovimo zračnost krošnje. Stransko delovanje na omenjeno bolezen imajo tudi bakrovi pripravki katere uporabimo za pred pomladanska škropljenja.	
Škropljenje proti češpljevi mokasti uši	Konec aprila, začetek maja	Fenofaza I	Češpljeva mokasta uš	Asset Five Afinto Mospilan 20 SG Neemazal-T/S Teppeki	Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti marelični pepelovki			Marelična pepelovka	Azumo WG Biotip Sulfo 800 SC Cosan Fytosave Kumulus DF Mavita 250 EC Microthiol Dispers Microthiol special Pepelin Score 250 EC Sercadis Sulfar Thiovit jet Vertipin Vindex 80 WG	Z rezjo bohotivk je potrebno ohranjati dobro zračnost krošenj. Pojav marelične pepelovke zmanjša zmerno gnojenje z dušičnimi gnojili.
Škropljenje proti marmorirani smrdljivki	V času razvoja plodov do zorenja	V času razvoja plodov do zorenja	Marmorirana smrdljivka	Asset Five Mospilan 20 SG Decis 2,5 EC Decis 100 EC	Škodljivca se zatira v primeru prerazmnožitve oz. po navodilih službe za varstvo rastlin. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Kap marelic	Po zimski z apnenim beležem pobelimo debla in debelejšje ogradne veje marelic. Na ta način drevesa zaščitimo pred prezgodnjim odganjanjem in posledično pozebo. Pozeba je pogosto vzrok za nenadno odmiranje oz. kap marelic.				
Mali zimski pedic	Konec oktobra ali v začetku novembra debla dreves ovijemo z lepljivim trakom. Lepilna površina prepreči samicam, da bi splezale v krošnjo in odložile jajčeca. Ob pojavu prvih ličink malega zimskega pedica lahko uporabimo pripravka Agree WG ali Neemazal-T/S.				

Preglednica 4: Škropilni program za varstvo sliv in češpelj v letu 2024. (stanje registriranih FFS dne 18.3.2024)

Varstveni ukrep	Čas	Razvojna faza rastline	Škodljivi organizem	Registrirano sredstvo za varstvo rastlin	Opomba
Predspomladansko škropljenje proti boleznim in škodljivcem	Konec februarja, začetek marca	Stadij mišjega ušesa (fenofaza B- C)	Listna luknjičavost koščičarjev, bakterijska obolenja, rožičavost češpelj	Badge WG Cuprablau Z 35 WG Cuprablau Z 35 WP Delan 700 WG Orthocide 80 WG	Proti listni luknjičavosti koščičarjev uporabljamo pripravke na osnovi bakra. Nasade škropimo že v jeseni v času po odpadanju listov. V času po končanem obiranju do konca mirovanja lahko sadovnjake škropimo s pripravkom Delan 700 WG (ditianon). V letu 2024 je za zatiranje listne luknjičavosti koščičarjev registriran pripravek Orthocide 80 WG s katerim se lahko škropi po cvetenju (od BBCH 71). Nasade katere so v preteklih letih prizadela bakterijska obolenja je v predspomladanskem času potrebno poškopiti z bakrovimi pripravki. Za zatiranje rožičavosti češpelj je trenutno registrirana pripravka Badge WG
Škropljenje proti cvetni moniliji	Druga polovica marca	Fenofaza F	Cvetna monilija	*Amylo-X Chorus 50 WG Luna experience Prolectus Revyona *Serenade aso Signum Switch 62,5 WG *Taegro Zenby	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na osnovi mikroorganizmov. Z registriranim sredstvom škropimo na začetku cvetenja, ko je odprtih približno 10 % cvetov. Kadar začnejo odpadati prvi venčni listi oz. pred napovedanim dežjem škropimo še enkrat.
Škropljenje po cvetenju	Druga polovica marca	Fenofaza H-I (po cvetenju)	Rumena češpljeva grizlica, črna češpljeva grizlica	Mospilan 20 SG	Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti listnim ušem	Konec aprila, maj, junij	Od fenofaze I dalje	Češpljeva mokasta uš, zelena češpljeva uš	Asset Five Afinto Mospilan 20 SG Movento SC 100 Neemazal-T/S Teppeki	Varstvo čebel: pred uporabo insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Škropljenje proti češpljevemu zavijaču	Maj, junij, julij, avgust	Od fenofaze I dalje	Češpljev zavijač	Affirm Opti Coragen Delegate 250 WG Exirel Voliam	Zaradi varovanja čebel je potrebno pokositi cvetočo podrast in obvestiti čebelarje v bližini nasada.
Škropljenje proti sadni gnilobi	Pred zrelostjo plodov	Od fenofaze K dalje	Sadna monilija, plodova monilija	*Amylo-X Chorus 50 WG Luna experience Libreto Mavita250 EC Prolectus Revyona Score 250 EC *Serenade aso Signum	* Preventivni fungicid za zmanjševanje razvoja monilij na osnovi mikroorganizmov.

				Switch 62,5 WG *Taegro Teldor SC 500	
Škropljenje proti rdeči listni pegavosti češpelj	V celotni rastni dobi	Od fenofaze C dalje	Rdeča listna pegavost češpelj	Delan 700 WG Luna experience	
Bolezni lesa, rakasta obolenja (<i>Cytospora</i> sp.)	V jeseni		Breskov rak in ožig breskove skorje	Delan 700 WG	V času od začetka odpadanja listja škropimo z bakrovimi pripravki v zmanjšanem odmerku (1/3 do 1/2 odmerek ter celotni odmerek sredstva).
Škropljenje proti marmorirani smrdljivki	V času razvoja plodov do zorenja	V času razvoja plodov do zorenja	Marmorirana smrdljivka	Asset Five Mospilan 20 SG Decis 2,5 EC Decis 100 EC	Škodljivca se zatira v primeru prerazmnožitve oz. po navodilih službe za varstvo rastlin. Varstvo čebel: pri uporabi insekticidnih sredstev je potrebno pokositi cvetočo podrast.
Mali zimski pedic	Konec oktobra ali v začetku novembra debela dreves ovijemo z lepljivim trakom. Lepilna površina prepreči samicam, da bi splezale v krošnjo in odložile jajčeca. Ob pojavu prvih ličink malega zimskega pedica lahko uporabimo pripravke Agree WG, Coragen, Exirel, Neemazal-T/S ali Voliam.				

Pripravil: dr. Marko Devetak
Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica